

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums

Direktors _____
(A.Ruperts)
2023.gada 2.janvāris

DDI – 52 - 2023
DROŠĪBAS TEHNIKAS NOTEIKUMI ĶĪMIJAS KABINETĀ
(IZGLĪTOJAMIEM)

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 24.novembra noteikumiem Nr. 1338
’’Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos’’

1. Strādājot laboratorijas un praktiskos darbus kabinetā, esiet piesardzīgi, ievērojiet kārtību un tīrību darba vietā, izpildiet drošības tehnikas noteikumus.

2. **Pirms darba sākuma:**

2.1. noskaidrojiet eksperimentā paredzēto darba kārtību un izpildīšanas noteikumus;

2.2. pārbaudiet eksperimentam domāto ierīču, trauku un citu priekšmetu stāvokli;

2.3. darba vietu atbrīvojiet no nevajadzīgiem priekšmetiem un materiāliem.

3. Darba laikā:

3.1. **Eksperimentu sāciet tikai ar skolotāja atļauju!**

3.2. Izpildiet tikai tos darbus, kuri paredzēti uzdevumā. Aizliegts izdarīt citus darbus, kas nav paredzēti uzdevumā, vai kurus nav ieteicis skolotājs.

3.3. Nenovērsiet savu un savu biedru uzmanību no darba ar nevajadzīgām sarunām.

3.4. Darbus izpildot, izmantojiet traukus, ierīces un reaktīvus, kuri atrodas uz jūsu galda. Ņemt traukus, ierīces, reaktīvus no citiem galdiem *aizliegts*.

3.5. Ķīmisko reaktīvu daudzumus eksperimentam ņemiet tik daudz, cik paredzēts darba aprakstā vai skolotāja norādījumos.

3.6. Pirms ņemiet reaktīvu, uzmanīgi izlasiet etiķeti uz reaktīva pudeles, lai novērstu kļūdīšanos.

3.7. Neņemiet ķīmiskos reaktīvus ar rokām. Šim nolūkam izmantojiet porcelāna karotītes, lāpstiņas, stikla irbulīšus.

3.8. Ielejiet šķīdumus vai ieberiet sausas vielas tikai virs papīra lapas uz galda, šķidras - virs vanniņas.

3.9. Pārlietos un pārbērtos reaktīvus nelejiet un neberiet atpakaļ traukā, kur atrodas pamata vielu daudzums.

3.10. Nemēģiniet ķīmiskos reaktīvus noteikt ar garšas palīdzību, jo tie visi lielākā vai mazākā mērā ir indīgi un var izsaukt saindēšanos.

3.11. Ožot reaktīvus, nenoliecieties pār pudeles kaklu un stipri neievelciet to tvaikus. Ar vieglu plaukstu kustību virs pudeles kakla novirziet tvaikus deguna virzienā un uzmanīgi ieelpojiet.

3.12. Visus eksperimentus, kuros izdalās kaitīgas gāzes un tvaiki, izdaries tikai velkmes skapī, ventilācijai darbojoties.

3.13. Karsējot mēģenēs un kolbās šķīdumus, turiet mēģeņu un kolbu vaļējos galus prom no sevis un saviem biedriem.

3.14. Traukos ar verdošu šķīdumu (*kolbā, mēģenē*) neskatieties no augšas, vāroties var notikt šķīduma izšļakstīšanās, kam sekos nelaiimes gadījums.

3.15. Traukus (*kolba, vārglāzes*) ar vārošu šķīdumu noņemiet no sildāmām ierīcēm uzmanīgi, aizsargājiet roku ar dvieli, neizdaries asas kustības.

3.16. Lielus ķīmiskos traukus (*skalotnes, stāvkolbas, lielas pudeles*) ar šķīdumiem pārvietojiet, ņemot tos ar abām rokām, kreisā - zem trauka pamatnes, labā - ap trauka kaklu, lai trauka kakla apmale atspiestos starp labās rokas īkšķi un rādītāja pirkstu.

3.17. Trauku ar karstu šķīdumu neaiztaisiet ar blīvu aizbāzni tik ilgi, kamēr šķīdums nav atdzisis.

3.18. Karsējot šķīdumus, neatstājiet tos bez uzraudzības.

Atšķaidot koncentrētas skābes, uzmanīgi maisot, pielejiet mazam porcijām skābi ūdenim, nevis otrādi.

3.19. Atšķaidot koncentrētas skābes, sajaucot koncentrētas skābes, lietojiet plānsienu stikla vai porcelāna ķīmiskos traukus.

3.20. Lai izvairītos no saindēšanās un mutes dobuma apdedzināšanas, koncentrētas skābes un sārmus nesūciet pipetē ar muti. Šim nolūkam pipetei jāuzliek gumijas balons.

3.21. Visos gadījumos, izdarot mēģinājumus ar koncentrētām skābēm un sārmiem, lietojiet aizsargbrilles un gumijas cimdus.

3.22. Sārma izšķīdināšanai jālieto porcelāna trauks ar ūdeni, kurā maziem gabaliņiem, pastāvīgi maisot, iemet sārmu. Sārma gabaliņus ņem ar pinceti vai tīģelknaiblēm.

3.23. Nejauši nolijušos sārmus vai skābes tūliņ savāc un izlej speciāli tam paredzētā traukā.

3.24. Darbs ar organiskajiem šķīdinātājiem jāveic tikai velkmes skapī ar ieslēgtu ventilatoru.

3.25. Traukiem, kuros izdara eksperimentus ar organiskiem šķīdinātājiem, jābūt sausiem un tīriem.

3.26. Karsēt viegli uzliesmojošas un degošas vielas var tikai virs gaisa vai ūdens vannas.

3.27. Visos darbos, kur pielieto uzliesmojošus un degošus organiskus savienojumus - šķīdinātājus, tuvumā atrodosies degļi jānodzēš, bet elektrosildītāji ar vaļēju spirāli jāizslēdz.

3.28. Izpildot darbus, kuri saistīti ar organisko šķīdinātāju karsēšanu, nedrīkst bez uzraudzības atstāt darba vietu.

3.29. Pareizi turiet mēģeni ar šķīdumu (*skābi, sārmu vai citu ķīmisku vielu*) virs spirta degļa liesmas. Karsēšana jāveic piesardzīgi. Sākumā sakarsējiet mēģeni degļa liesmā, bet tālāk sildiet mēģeni liesmas augšējā daļā, nepieskaroties ar mēģenes galu deglim, lai mēģene neplīstu.

3.30. Ievērojiet personīgās higiēnas noteikumus. Tīriet rokas. Uz netūrām rokām un aiz neapgrieztiem nagiem var sakrāties kaitīgas vielas, kuras ar barību nokļūst organismā, un var izsaukt saindēšanos.

3.31. Strādājot ķīmijas kabinetos, nedzeriet ūdeni un neēdiet. Darbus beidzot, rūpīgi nomazgājiet rokas.

3.32. Ja darba laikā ievērojiet kādas novirzes aparātos, ierīcēs (*bojāts, plīsis, stikls u.c.*), pārtrauciet darbus un ziņojiet skolotājam.

4. Rīcība ķīmisko un termisko traumu un aizdegšanās gadījumā

4.1. Ja nodarbību gaitā uz ādas, acīm, apģērba nokļūst bīstama viela (sārms, skābe) vai ir noticis termiskais apdegums - nekavējoties skartā ķermeņa daļa (kontakta vieta) mazgājama (skalojama) vēsa tekoša ūdens strūklā vismaz 15 minūtes. Atbilstoši Katastrofu medicīnas centra akceptētai pirmās palīdzības metodikai cietušās vietas apstrāde ar jebkādu vāju skābes vai sārma šķīdumu ir aizliegta.

4.2. Ja nodarbību gaitā notikusi aizdegšanās un ar rīcībā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (pulvera vai ogļskābās gāzes ugunsdzēsības aparāts, smiltis u. c.) to nav iespējams likvidēt laikā līdz 30 sek. - jāizsauc ugunsdzēsības un glābšanas dienests (tāl. “**112**”).

5. Beidzot nodarbības
 - 5.1. ieplīsušie trauki u. tml. nododami skolotājam;
 - 5.2. jānomazgā visi lietotie trauki un instrumenti;
 - 5.3. neizmantotie reaktīvi nododami skolotājam;izslēdzamas visas sildierīces un elektroietaises, noslēdzami ūdensvada krāni; sakārtojama darba vieta.
 - 5.4. Ja nodarbību gaitā iegūta pat nenožīmīga trauma (apdegums, skabarga, griezumš u.tml.), informēt skolotāju.

Sagatavoja LVT darba aizsardzības speciālists